

JAARVERSLAG

JAARVERSLAG 2011

Natuurhistorisch Genootschap in Limburg

Vastgesteld in de Algemene Ledenvergadering op 11 april 2012

Inleiding

Sinds haar oprichting in 1910 bestaat een voor Limburg unieke vereniging voor natuurstudie en veldonderzoek: het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg (NHGL). Een eeuw lang al zet deze vereniging in op het stimuleren van veldonderzoek en publicaties over de geologie, landschap, flora en fauna van de provincie. Op 27 november 2010, exact honderd jaar na de feitelijke oprichtingsdatum, vierde het Genootschap met een jubileumfeest haar 100-jarig bestaan.

Het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg is een vereniging die met haar activiteiten als het geven van lezingen, het houden van excursies, inventarisaties en monitoringsonderzoeken natuurminnende en -bestuderende vrijwilligers uit Limburg en de rest van Nederland bindt en boeit.

De opgedane kennis en ervaring van deze activiteiten wordt vastgelegd in artikelen die gebundeld in verenigingsbladen worden uitgegeven. Daarnaast vinden de waarnemingen hun weg naar gegevensdatabanken en diverse internetfora waarmee een grote groep leden en ander publiek kennis kunnen nemen van de toestand van de Limburgse natuur.

De resultaten van het veelzijdige, vooral door vrijwilligers uitgevoerde

FOTO: OPDEN KAMP

de onderzoek worden gepresenteerd in het Natuurhistorisch Maandblad, andere periodieken of omvangrijke publicaties. Zo kan een breed publiek kennis nemen van de vergaarde informatie en op de hoogte blijven van de stand van de natuur. Verder worden voor de leden contactdagen gehouden en worden gezamenlijke terreinexcursies georganiseerd. De vereniging kan voor een aantal professionele taken terugvallen op een kleine gemotiveerde werkorganisatie.

Inkomsten worden voor een deel gegenereerd uit contributies en giften. Voor het uitvoeren van haar kerntaken verkrijgt het Genootschap daarnaast een gewaardeerde aanvulling op de exploitatiebegroting in de vorm van een jaarlijkse subsidie van de Provincie Limburg. De kerntaken zijn: het uitgeven van een maandblad, het organiseren van een contactdag en een inventarisatieweekend, en het faciliteren van de vrijwilligers door een eigen ondersteunend bureau. Voor het uit-

FOTO: OPDEN KAMP

voeren van projecten worden aparte subsidies aangevraagd; hiermee kunnen onderdelen van projecten, die door vakkrachten uitgevoerd moeten worden, gefinancierd worden. Het grootste deel van werk aan projecten wordt door vrijwilligers uitgevoerd.

Dit jaarverslag geeft inzicht in en verantwoording over het jaar 2011. Het jaarverslag behandelt achtereenvolgens de bestuursaanstelling en het ledenaantal, activiteiten ontplooid door Kringen en Studiegroepen, personele zaken, de meest recente jaargang van het Natuurhistorisch Maandblad en andere actuele uitgaven, promotie en publiciteitscampagnes, overzicht van actuele ontwikkelingen in projecten en een korte financiële paragraaf.

Leden en bestuur

De afgelopen jaren heeft het ledenaantal kleine schommelingen ondergaan. Afgelopen jaar is een beperkte toename gerealiseerd. Het exacte aantal blijft fluctueren tussen de 1200 en 1300 leden, waardoor eigenlijk een tamelijk constant niveau wordt gehaald. Een groot aantal leden is het Genootschap door de jaren heen trouw, een lidmaatschap lijkt voor het leven. In 2011 werden in vijf verschillende categorieën 1268 leden geregistreerd.

Het aantal jeugdleden bleef stabiel, terwijl het aantal reguliere leden iets toenam. Het aantal 65+ leden bleef nagenoeg gelijk. Jeugdleden en 65+ leden betalen de helft van de contributie die voor reguliere leden geldt. Aan bedrijven en professionele organisaties wordt een verhoogde contributie berekend. In 2011 werd het besluit genomen voor een beperkte contributieverhoging; dit bleek noodzakelijk om de langjarige kostenontwikkeling bij te blijven. Met instemming van de Algemene Ledenvergadering werd deze per 1 januari 2012 geëffectueerd. Gelukkig bleek dit voor de leden geen onoverkomelijk bezwaar, waarmee is bewezen dat het Genootschap op veel steun voor haar werk kan rekenen. De ledenadministratie werd ook in 2011 weer door vrijwilligers beheerd.

Het onderstaande overzicht geeft de verdeling van het aantal betalende leden over de onderscheiden categorieën weer.

Categorie	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Jeugd en student-leden	7	7	7	11	11	30	28
65+ leden	312	313	288	277	268	228	222
Gewone leden	887	884	869	928	899	982	932
Instellingen	51	51	52	52	48	40	37
Abonnementen	11	11	10	12			
Totaal geregistreerde leden	1268	1266	1226	1280	1226	1280	1219

FOTO: O. P. DEN KAMP

Naast de voornoemde ledenaantallen zijn er tien ereleden, één bijzonder lid en één lid van verdienste. Aan verschillende relaties of gast-sprekers werd als blijk van waardering voor activiteiten in 2011 een gratis lidmaatschap voor een jaar aangeboden. Daarnaast werd een 55-tal huisgenootleden geregistreerd. In totaal waren er bij de vereniging daarmee 1338 personen en instanties aangesloten.

In 2011 werd de bestuurlijke samenstelling gecontinueerd. In het Algemeen Bestuur waren de zittende leden Wouter Jansen en Rob Geraeds volgens rooster aftredend; beiden werden herkozen voor een nieuwe periode van drie jaar. Een uitbreiding en vervanging van bestuursleden werd voorbereid, om in het bestuur doorstroming en verjonging te houden.

Per 31 december 2011 was de samenstelling van het bestuur als volgt.

Harry Tolkamp	voorzitter
Denis Frissen	secretaris
Linda Horst	penningmeester
Rob Geraeds	ondervoorzitter
Marian Baars	lid algemeen bestuur
Jan Hermans	lid algemeen bestuur
Wouter Jansen	lid algemeen bestuur
Hans de Mars	lid algemeen bestuur
Arjan Ovaa	lid algemeen bestuur
Raymond Pahlplatz	lid algemeen bestuur
Nicole Reneerkens	lid algemeen bestuur
Joof Teeuwen	lid algemeen bestuur
Stef Keulen	lid algemeen bestuur
Wilfred Schoenmakers	lid algemeen bestuur

Activiteiten van studiegroepen en kringen

Binnen het NHGL waren eind 2011 16 Studiegroepen en vijf Kringen actief. Leden kunnen hierdoor profiteren van zowel de thematisch georganiseerde Studiegroepen als van de regionaal opererende Kringen. De activiteiten van Kringen en Studiegroepen zijn voor alle geïnteresseerden (ook voor aspirant-leden) toegankelijk. Met wisselende intensiteit werden velerlei veldbiologische inventarisaties, onderzoeksprojecten, werkdagen, cursussen, excursies en lezingen georganiseerd.

Kring of Studiegroep	2011 Aantal activi- teiten	2011 Gemid- deld aantal deel- nemers	2010 Aantal activi- teiten	2010 Gemid- deld aantal deel- nemers	2009 Aantal activi- teiten	2009 Gemid- deld aantal deel- nemers
Herpetologische Studiegroep	6	12	6	14	6	11
Plantenstudiegroep	48	12	50	10	49	12
Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeves	5	54	5	40	5	40
Vlinderstudiegroep	10	13	10	9	10	9
Zoogdierenwerkgroep	5	12	5	18	5	14
Paddenstoelenstudiegroep	23	9	30	9	30	5
Vissenwerkgroep			5	8	5	15
Sprinkhanenstudiegroep	4	6	4	7	6	11
Vogelstudiegroep	2	70	2	70	2	72
Mossenstudiegroep	34	2	30	2	35	2
Werkgroep Driestruik	10	7	12	9	12	10
Libellenstudiegroep	3	12	3	15	3	6
Mollusken Studiegroep Limburg	15	5	16	5	24	4
Fotostudiegroep	0	0	10	5	3	6
Watzitdaar.nl	0	0	0	0	0	0
Plantenwerkgroep Weert	13	4	8	3	8	6
Kring Maastricht	9	27	10	20	10	18
Kring Heerlen	8-7	15-40	9-7	20-35	18	28
Kring Venlo	42	11	21	10	24	9
Kring Roermond	6	48	6	40	6	40
Kring Venray	5	8	6	10	6	15

Bij twee getallen duiden deze op respectievelijk excursies en lezingen.

Onderstaand volgt een beknopte opsomming van activiteiten, dit is slechts een korte samenvatting van de ruim tweehonderd lezingen en excursies die door het jaar worden georganiseerd. De meest in het oog springende activiteiten waren:

FOTO: O. P. DEN KAMP

Samenwerking kring Maastricht met IVN en CNME, nauwe samenwerking met gemeenschappelijke lezingen en discussieavonden. Vertegenwoordiging van groene organisaties (IVN, NHGL) in het bestuur van het CNME Maastricht werd formeel geregeld zodat er weer bestuurlijke samenwerking is met deze groene organisatie. Kring Venlo blies leven in de adoptie van het gebied Kraijelheide. Door gerichte studie met tenminste een tiental georganiseerde veldbezoeken werd een deel van de flora en fauna van dit terrein nauwgezet bestudeerd. De Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven ontwikkelde met groeivekenner Ronald Bekendam een cursus voor het herkennen van

gevaren in de groeves. Deze cursus werd door ruim honderd deelnemers gevolgd. Het komende jaar krijgt deze voor nieuwe belangstellenden een vervolg.

Door de Plantenstudiegroep werd verder gewerkt aan de voorbereiding van een nieuwe plantenatlas van Zuid-Limburg. Naast de inventarisatie van verschillende witte hokken werd tijd gestoken in het verder uitdenken van een projectplan en de aanpak om tot een volwaardig project te komen. Daarnaast organiseerde de Plantenstudiegroep opnieuw een euregionale botanische bijeenkomst; de Grensmaas-bijeenkomst bracht ontwikkelingen uit het rivierengebied boven water.

De Mossenstudiegroep, in de regel bestaande uit enkele fanatieke inventariseerders, werkte mee aan de verdere kennisopbouw over de Meinweg. Een gezamenlijke inventarisatie met de Mossenwerkgroep van de KNNV Eindhoven bracht bij de eerste bijeenkomst met een 97 soorten mossen aan het licht.

Kring Venray kon dankzij de inzet van financiële middelen van de Stichting de Marke enkele terreinmaatregelen laten uitvoeren. Er werd voor gekozen om een viertal voortplantingswateren voor amfibieën te laten opknappen.

Het traditionele Genootschapsweekend stond in 2011 in het teken van het Grenspark Kempen~Broek. Hier werden zowel Nederlandse als Belgische kilometerhokken geïnventariseerd op flora en fauna. Met name uit het Stramprooierbroek kwamen de nodige interessante waarnemingen naar boven, waaronder de vondst van Zeggekorfslak in verschillende hokken.

Huisvesting en personeel

Het Natuurhistorisch Genootschap is gehuisvest in het GroenHuis te Roermond. Door de gezamenlijke huisvesting met verwante organisaties als de Limburgse Milieufederatie, het IVN en de Stichting IKL, kan vanuit een optimale locatie worden gewerkt. Het Genootschap is een kleine organisatie; een dergelijke huisvesting met een goed gefaciliteerd kantoor en ruime vergader- en presentatiezalen kan alleen worden opgebracht via dergelijke 'shared services'. Voordeel voor andere organisaties is dat zij meteen veel kennis en informatie over flora en fauna binnen handbereik hebben. Hierdoor vond er regelmatig uitwisseling en overdracht van kennis plaats.

Het bestaansrecht van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg ligt in een enorme betrokkenheid en motivatie van vele vrijwilligers. Steeds kon het kantoorpersoneel ondersteund door een schare aan vrijwilligers groots opgezette activiteiten (zoals de Genootschapsdag, het Genootschapsweekend en boekpresentaties) aan. Dankzij hen werden deze dagen tot een succesvol evenement, efficiënt en vakkundig georganiseerd. Voor structurele activiteiten als de ledenadministratie en het publicatiebureau kon wekelijks op Okjen Weinreich en Marja Lenders worden gerekend.

FOTO: O. OP DEN KAMP

De professionele bezetting van het kantoor bestond gedurende 2011 uit:

- Olaf Op den Kamp (bureau manager, 32 uur per week);
- Jeanne Cuypers (assistent bureau manager, 24 uur per week);
- Sef Teeuwen (projectmedewerker NatuurBank Limburg, 24 uur per week);
- Karine Letourneur (gegevenscoördinator NatuurBank Limburg, 24 uur per week).

Roel Steverink, in dienst bij de Stichting Phoenix, werd bij het Natuurhistorisch Genootschap gedetacheerd als receptiemedewerker van het GroenHuis. Zijn salariskosten werden nagenoeg geheel gedragen door de Stichting Phoenix en de gezamenlijke partners in het GroenHuis.

De procentuele verdeling van de arbeidstijd van de bureau manager was als volgt:

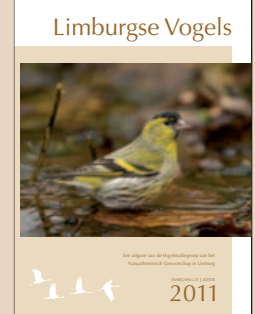
Omschrijving	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Totaal aantal gewerkte uren	1413	1399	1430	1400	1478	1399
Kantoor, organisatie, bestuur, kringen & studiegroepen	45	37	25	27	34	39
GroenHuis	2,5	3,5	3	2	2	4
Redactie Natuurhistorisch Maandblad	16	14	19	19	18	16
Projecten en overig	16,5	20,5	17	20	14	14
Stichting Natuurpublicaties Limburg	15	11	14	1	3	6
Stichting NatuurBank Limburg	5	14	22	31	29	21

Maandblad en publicaties

De 100ste jaargang van het Natuurhistorisch Maandblad telde twaalf nummers. In totaal had de jaargang een omvang van 270 pagina's. De gehele jaargang had een vernieuwde uitstraling met als belangrijk herkenningspunt een logo met "100ste jaargang". Het oktobernummer werd als themanummer uitgegeven, het bevatte verschillende artikelen over het Grenspark Maas-Swalm-Nette. Uniek aan de uitgave was dat deze eveneens volledig in het Duits verscheen.

Het jaarlijks verschijnende tijdschrift Limburgse Vogels had een omvang van 108 pagina's. Het blad verscheen in een oplage van 450 stuks en werd onder andere aan 343 vaste abonnees verzonden. Artikelen behandelden onder andere overwinterende Blauwe kiekendie-

ven in Zuid-Limburgse akkergebieden, Natura 2000 en betekenis van belangrijke Limburgse vogelgebieden en een broedgeval van Slechtvalk nabij Nederweert. Een vierjarige studie naar vogels in het gebied Kraijelheide liet het belang van wintervoedergewassen zien voor overwinterende vinkachtigen.

De Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven brengt met ondersteuning van het Genootschap haar eigen tijdschrift SOK Mededelingen uit. In 2011 verschenen weer twee SOK-mededelingen. Een artikel behandelde gedocumenteerd fatale ongelukken in de verschillende groeves. Enkele andere artikelen beschreven de recente hoogtemetingen (SOK-Mededelingen 54), een ontginningonderzoek in de Caestertgroeve (SOK-Mededelingen 55) en historie en ontginningwijze van schachten en luchtkokers in mergelgroeven. Daarnaast verschenen er nog de nodige nummers van het ledenblad SOK-Info (143 t/m 147).

Verschillende andere Studiegroepen en Kringen geven ook periodieken of mededelingenbladen voor leden uit. In wisselende oplage en verschijningsfrequentie zijn dat convocaties, waarnemingenverslagen of notulen van bijeenkomsten. Daarbij wordt gebruik gemaakt van websites, digitale nieuwsbrieven en mailgroepen, maar ook van meer traditionele papieren nieuwsbrieven.

De Stichting Natuurpublicaties Limburg bracht in 2011 het boek *Natuurlijk Roermond* uit. Het boek was het resultaat van het initiatief van de gemeente Roermond om het Genootschap in 2010 een waardebon aan te bieden voor haar 100-jarig jubileum. Gedurende 2010 en 2011 werd dat initiatief uitgewerkt tot een omvangrijk en levendig boek over de Roermondse natuurge-

bieden. Mede door de bemoeienis van de Fotostudiegroep werd het boekwerk verlevendigd met schitterend beeldmateriaal. Een oplage van 1500 stuks bleek dan ook gretig aftrek te vinden en was in krap drie maanden tijd uitverkocht.

Promotie en publiciteit

Op zaterdag 12 maart 2011 werd voor de veertiende keer de jaarlijkse Genootschapsdag gehouden. Traditiegetrouw wordt deze in het Bisschoppelijk College Broekhin in Roermond georganiseerd. Dit jaar werd de dag, met een vol en afwisselend programma, bezocht door zo'n 200 deelnemers. Een keur aan lezingen passeerde de revue waarmee de veelzijdigheid van Genootschapsleden en Limburgse natuur aan bod kwamen. Zo behandelden sprekers onder andere Wilde zwijnen in Limburg, het eerste broedgeval van Bijeneters in het Roerdal en was er een lezing over de bestuiving bij orchideeën. Een deel van de aandacht ging daarnaast uit naar het 80-jarig bestaan van Stichting het Limburgs Landschap.

Het Genootschap nam deel aan het jaarlijks evenement Festa Natura. Deze manifestatie werd in Venlo gehouden. Door vele vrijwilligers van betreffende studiegroepen worden op landelijke uitwisselingsdagen als de RAVON-dag, de SOVON-dag of de jaarlijkse dag van de Vlinderstichting infostands bemand en publicaties uit Limburg aan de man gebracht.

Tijdens het 20-jarig jubileum van de zustervereniging LIKONA werd een presentatie en beschouwing gegeven vanuit Nederlands Limburgs perspectief. De relatie tussen beide organisaties is goed en ontwikkelt zich de laatste jaren door meer samenwerking. Dit uitte zich onder andere in de gezamenlijke excursies over de grens, van bijvoorbeeld de Plantenstudiegroep of de Herpetologische studiegroep.

Via de website van het Natuurhistorisch Genootschap worden leden op de hoogte gebracht van lezingen en excursies. Daarnaast zijn er excursieverslagen en andere mededelingen voor leden te vinden. Enkele studiegroepen werken via de site in een afgeschermd gezamenlijke werkruimte ('sharepoint'), bijvoorbeeld aan publicaties als de atlas van de Zuid-Limburgse flora, of aan het project Nachtvliender Monitoring Limburg. De website van het Genootschap en de afstemming ervan met diverse door kringen of studiegroepen beheerde sites moet nodig worden geactualiseerd. Er werd een projectteam ICT geformeerd dat een functioneel ontwerp moet gaan definiëren.

Beleidsbeïnvloeding

Het Natuurhistorisch Genootschap wordt regelmatig door haar leden en achterban op de hoogte gesteld van projecten of situaties waarbij natuurwaarden in het gedrang raken of zijn. Als er wettelijke, veelal planologische, procedures werden gevoerd werden bezwaarmakers steeds op weg geholpen via de contacten met de Milieufederatie. Zo werd in samenspraak met de Milieufederatie een bezwaar gemaakt tegen het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Venlo. Er werd zelfs beroep ingesteld bij de Raad van State.

FOTO: S.O. OP DEN KAMP

Door bestuursleden en medewerkers werd deelgenomen aan de kennismakingstocht met een delegatie van Provinciale Staten. Deze kennismaking zetten de Limburgse natuur- en milieuwereld voor de nieuwe Statenleden op de kaart.

Ten behoeve van beleidsbeïnvloeding kunnen leden een beroep doen op het waarnemingenarchief van het Genootschap zoals deze in de Natuurbank Limburg opgeslagen is. Deze informatie kan benut worden in planologische procedures, maar ook gebruikt worden om positieve invloed op beheer van natuurterreinen uit te oefenen. In sommige gevallen werd door leden op persoonlijke titel bezwaar gemaakt tegen voor natuur en landschap schadelijke initiatieven. Voor de opleiding van 'berglopers', leden van de SOK en andere groeieliefhebbers, werd door Roland Bekendam en Rob Heckers een cursus in het Noordelijk gangenstelsel van de St. Pietersberg georganiseerd. Door de strenge wet- en regelgeving ten aanzien van veiligheid in onderaardse groeves is zo'n cursus voor herkenning van mogelijke gevaren noodzakelijk. Ruim honderd deelnemers volgden deze cursus reeds, velen zullen nog volgen. Het Genootschap is verheugd dat na jarenlange lobby en overleg er weer extensief gebruik van de groeves gemaakt kan worden voor natuurwetenschappelijk onderzoek. Het Natuurhistorisch Genootschap en haar leden zijn vertegenwoordigd in diverse overlegorganen en -gremia, zo wordt deelgenomen aan onder andere:

Overlegorgaan	Deelname
Algemeen Bestuur Stichting het Limburgs Landschap	Harry Tolkamp
Jubileumcommissie 100 jaar Natuurhistorisch Museum Maastricht	Harry Tolkamp
Raad van Toezicht GroenHuis Roermond	Harry Tolkamp
Beheercommissie Stichting het Limburgs Landschap	Joof Teeuwen & Jan Hermans
Adviescommissie beheer Beegderheide	Wouter Jansen, Jan Hermans, Joof Teeuwen & Henk Heijligers
Overleg met Stichting de Marke (Venray)	Joof Teeuwen & Henk Heijligers
Contactcommissie Sint Pietersberg	Rik Bastiaens
Miliefederatie Limburg	Stef Keulen
Mergelland Corporatie	Stef Keulen
Hamsteroverleg Limburg	Wim van Mourik
Gebruikersgroep Nationaal Park De Meinweg	Wouter Jansen
Bestuur CNME Maastricht	Jan-Joost Bakhuizen
Coördinatiegroep CNME Maastricht	Bert Op den Camp

Het Dagelijks Bestuur heeft ook jaarlijks overleg met Natuurmonumenten, LIKONA en het Natuurhistorisch Museum Maastricht, alsmede met de besturen van de nevenstichtingen (NatuurBank, Natuurpublicaties Limburg, Van Schaik Stichting en De Lierelei).

Voortgang projecten

Project	Voortgang in 2011
Libellenatlas	Geïnspireerd door enkele nieuw waargenomen soorten werden verspreidingsoverzichten geactualiseerd en de gegevensset tegen het licht gehouden.
Flora van Midden-Limburg	In 2011 werd met name het veldwerk in deze regio voortgezet.
Sprinkhanen en krekels van Limburg	Door middel van excursies en lezingenavonden werd verder gewerkt aan uitbreiding van kennis en vervolledigen van het gegevensbestand.
Atlas van zeggesoorten in Limburg	In 2011 werd nieuw fotomateriaal geproduceerd, door uitbreiding van het aandachtsveld zullen alle Nederlandse soorten worden beschreven.
Verstoringsonderzoek vleurmuizen	In 2011 kende het project maar beperkt invulling. Wel werd de eerste proefopstelling gerealiseerd waardoor de gegevensstroom op gang is gekomen. Ter vervanging van een opleidingsinstituut werd apparatuur door een professioneel bedrijf geleverd.
Atlas van de Flora in Zuid Limburg	Het project werd verder uitgewerkt in een concept projectplan. Veel energie werd er daarnaast gestopt in het uitzoeken van herbariummateriaal.
Atlas van Mollusken in Limburg	Een voorlopige verspreidingsatlas werd gepresenteerd, hieruit bleek dat het waarnemingenbestand op orde is.
Nachtvlinder Monitoring Limburg	Het in 2008 opgestarte project zorgde ook nu weer voor een stroom waarnemingen, hierdoor kon het waarnemingenbestand fors groeien.
Natuur in Roermond	In december 2011 verscheen het boek met als titel "Natuurlijk Roermond" Dankzij geweldige inspanningen van de Kring Roermond werd een mooie uitgave gerealiseerd. De eerste druk met een oplage van 1500 stuks was in een mum van tijd uitverkocht.
Natuurkwaliteitsimpuls de Meinweg	In 2011 werd een nieuw projectvoorstel gehonoreerd. Dit project werd ondergebracht bij de zustervereniging SNL. Het project behelst meerjarig monitoringsonderzoek aan tal van soortgroepen in het Nationaal park de Meinweg.

Financiën

De totale exploitatiekosten over 2011 bedroegen € 222.790,68. Het boekjaar werd afgesloten met een negatief saldo van € 3.137,51. De provincie Limburg stelde een exploitatiesubsidie beschikbaar van € 90.826,-.

De opbrengsten van contributies van Natuurhistorisch Genootschap, Limburgse Vogels en SOK Mededelingen bedroegen € 42.831,76. De druk- en verzendkosten voor de verschillende bladen bedroegen in totaal € 74.766,70 respectievelijk € 11.091,82.

De personeelskosten bedroegen in 2011 in totaal € 92.258,91.

Voor het overige waren er inkomsten uit afrekeningen van projectsubsidies, de verkoop van publicaties en bijdragen ten behoeve van mededelingenbladen. Gedetailleerde informatie is opgenomen in de jaarrekening 2011.

Denis P.E.M. Frissen, secretaris